

да имъ наложи тѣжка давнина. Тойгы остави да си са управлявѣтъ отъ свои собствени главатари да са сѣдѣтъ по своитѣ закони и да плащѣтъ сѣщата давнина каквато и при Самуила. Като са боѣше да измѣни нѣщо въ вѣтрешното управленіе на Българитѣ, Василій остави непожтнѣта и самостоятелността на черковата имъ.

Но съ сичко туй, тѣжко е было какъто матеріалното, тѣй и духовното състояніе на България, когато са намѣрваше тя подъ византійско иго. Византійцитѣ, като ѝ отнеха силитѣ, не бѣха въ състояніе да я защищавѣтъ отъ варваритѣ, които по онуй време още са скитахъ на сѣверъ отъ Дунава, въ Влашко и Богданско. Отъ тамъ тѣзи-ми-ти грабители минувахъ свободно Дунава и безнаказанно разорявахъ българскитѣ земи, дордѣ най послѣ Българитѣ не си сбрахъ силитѣ да въздигнѣтъ пакъ падналото си царство. Тогазъ наедно съ политическото имъ възраждане и черковата имъ са отърси отъ тѣзи бѣды, които я бѣхъ оградили прѣзъ періода на поробванъето имъ, който е въ сѣщото време и періодъ на междуцарствието.

Въ Българската черква и во времето на византійското иго, въ XI и XII вѣкъ, не е былъ подавенъ българскыя езикъ ; той си оставалъ тѣй неповреденъ, щото и тогашнитѣ патріарсы-грѣцы, които случайно са святителствували на българскитѣ патріаршескы сѣдалища, были принудены до го изучвѣтъ. Ный тукъ ще споменемъ само *Леона I-ый* и *Теофилакта*, като по-извѣстны, отъ които първый стоялъ на охридскыя престолъ патріархъ около половината на X вѣкъ, сир. около 1053 и 1054 год. Леонъ, който е извѣстенъ още и въ Исторіята на вселенската черква, защото на негово време станъ крайното раздѣленіе на тѣзи черква на двѣ половини — на *Источна* или *Православна* и *Западна* или *Католическа*,